

Bendruomenių sektorinės grupės Lietuvos miškų vizija

Girionys, 2021

**Lietuvos nacionalinis miškų susitarimas vyksta
biologinės įvairovės ir klimato krizės akivaizdoje**

Miškai - žmonijos išlikimo ir klestėjimo sąlyga

PRIVALOM KEISTIS!

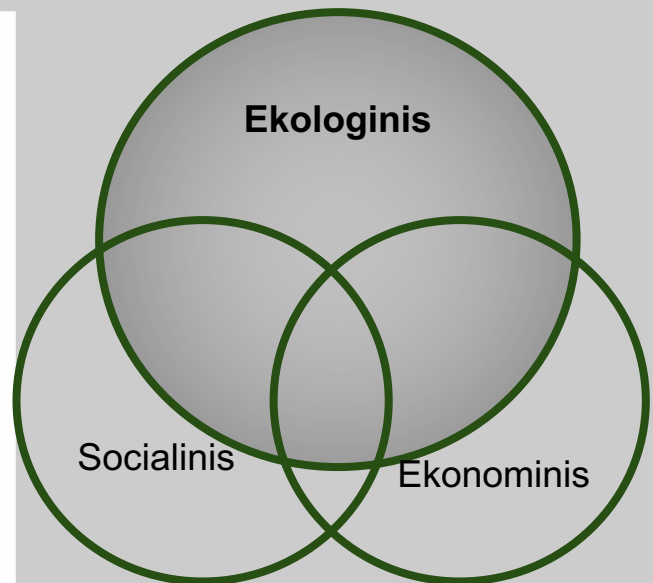
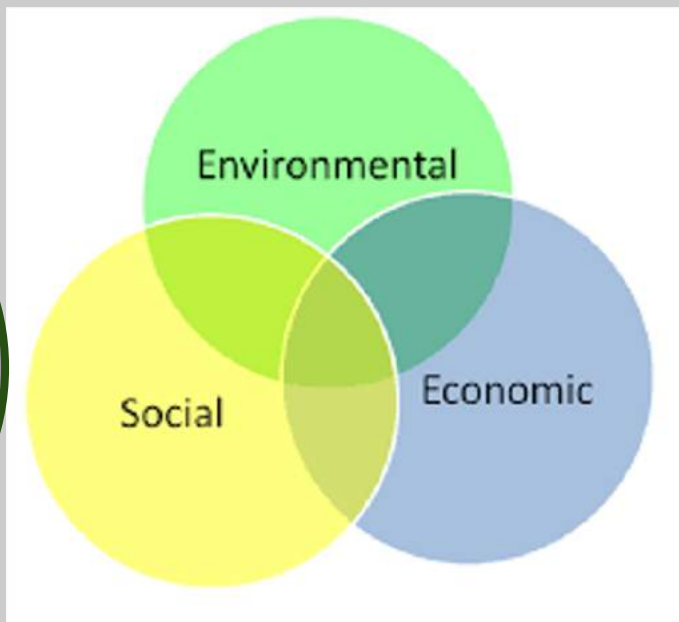
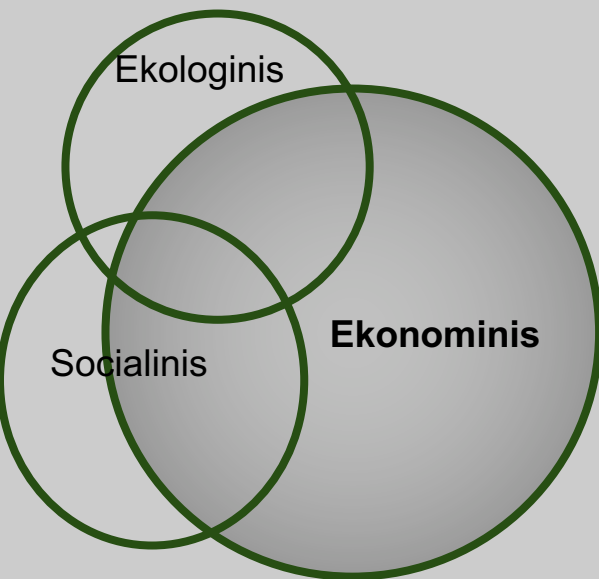
Ekonominis interesas tampa antraeiliu

Europos aplinkos agentūra:

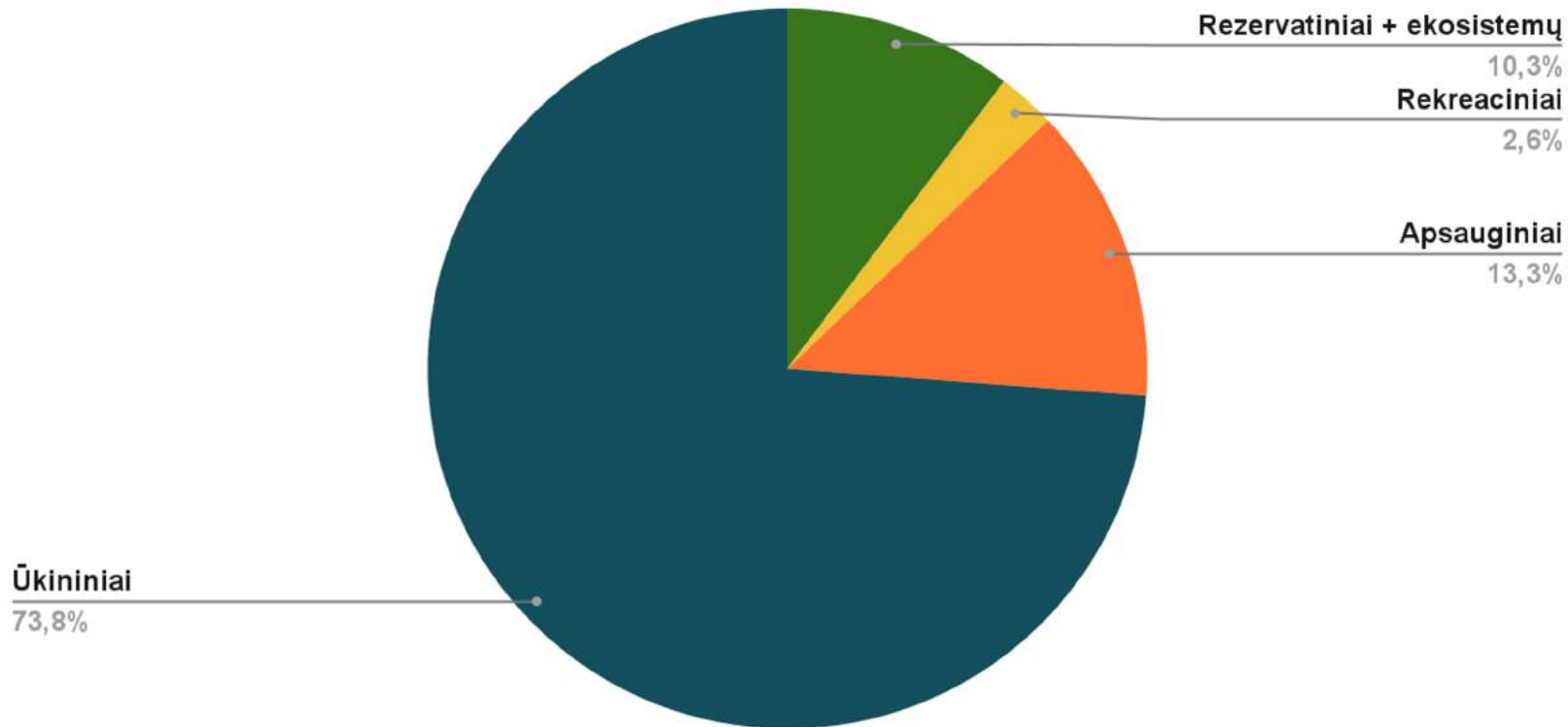
„Europos aplinka atsidūrė lūžio taške. Turime ribotą galimybę kitą dešimtmetį išplėtoti gamtos apsaugos priemonės, sušvelninti klimato kaitos poveikį ir iš esmės sumažinti savo gamtos išteklių naudojimą" (2020)

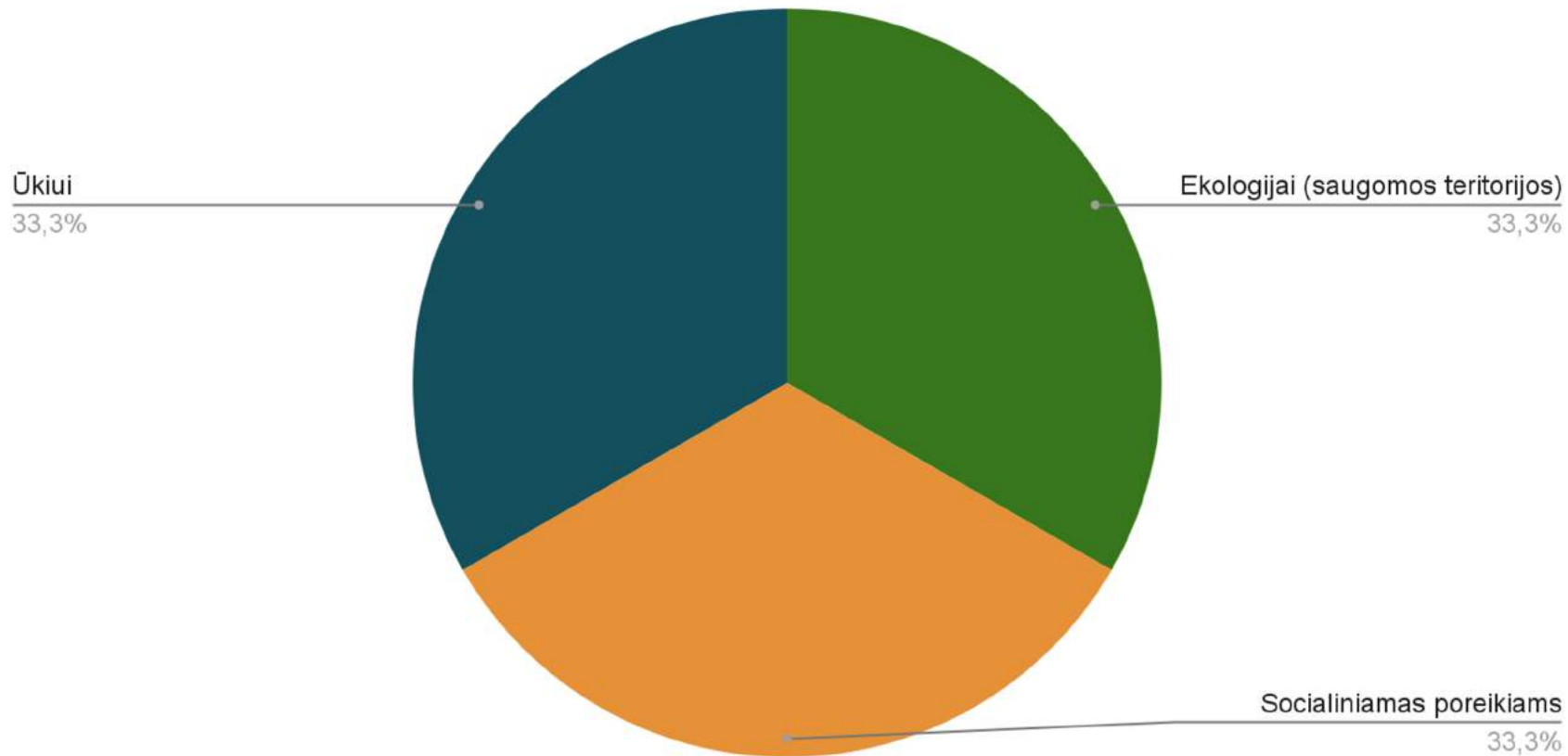
Tvarus miškininkavimas teorijoje ir praktikoje

Dabartinis miškų paskirstymas (1945m.) - nėra balanso

Reikalinga pusiausvyra

SITUACIJA MIŠKUOSE:

Nuo nepriklausomybės suintensyvėję tris kart kirtimai,
(2018 metais kirtimu norma padidinta 6 proc)

Pakeistas kirtimų amžius, galima kirsti jaunesnius miškus,
padaugėjo sunkiasvorės technikos miškuose;

$\frac{2}{3}$ saugomų teritorijų ūkiniai miškai

Plynas kirtimas laikomas mišku

Prarandama miško danga (Global Forest Watch)

Valstybė subsidijuoja medienos pramonę

Lietuva 4 pasaulyje IKEA tiekėjai

Lietuvos informacija apie miškų ir gamtos apsaugos būklę yra prasčiausios Europos Sąjungoje (EAA, 2020 m.)

Lietuva – labiausiai klimato pokyčių paveikta Europos šalis

Visuomenės pozicija

Mažinti kirtimus (90%)

Atsisakyti plynų kirtimų (80%)

Išsaugoti brandžius miškus

Mišakai - dvasinė vertybė

Atsakomybė už biologinės įvairovės išsaugojimą

Mišakai - sveikatos ir gerovės pagrindas

Į ką pavirto miškai šalia gyvenviečių?

Problema / poveikis: prarandama kokybiška gyvenamoji aplinka dešimtmečiams

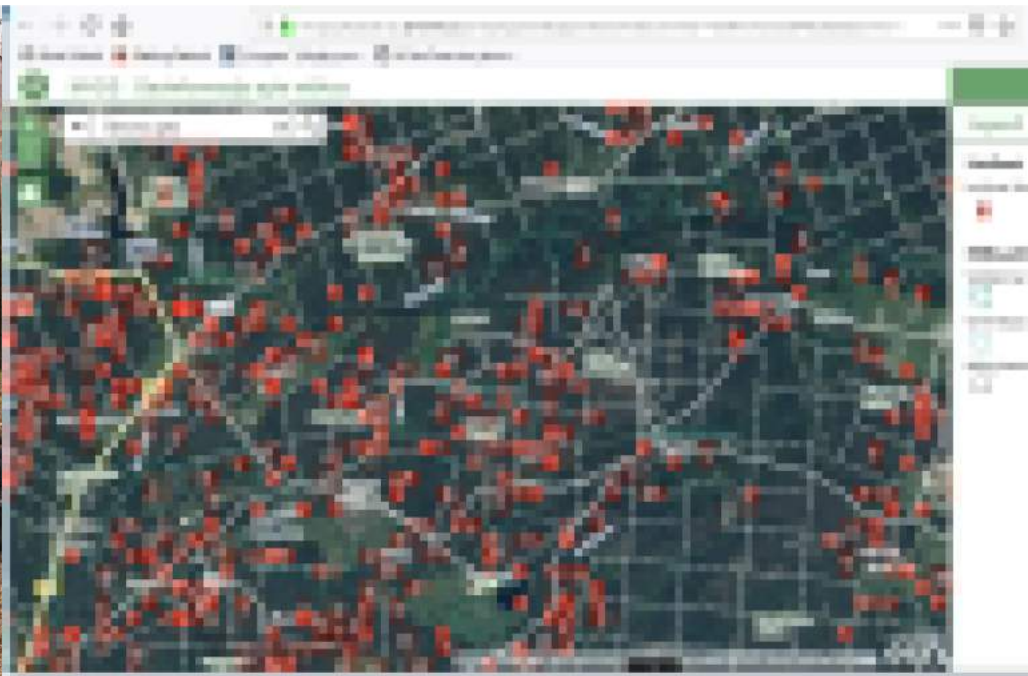

Naikinamas kultūrinis, istorinis ir dvasinis paveldas

**“Kertamas Gojaus miškas – svarbus kultūrinis objektas,
saugantis senovės lietuvių kapus”**

Tiesioginis poveikis fizinei ir psichinei sveikatai, prarandamos socialinės ir ekologinės miškų funkcijos, naikinamas rekreacinis ir sveikatingumo potencialas

Gyvybės rūšių ir buveinių praradimas yra neįkainojamas

Poreikiai:

APSAUGINIAI MIŠKAI aplink miestus, gyvenvietes, rekreacines ir industrines teritorijas;

Išsaugoti gyvybingas ir atsparias ekosistemas, biologinę įvairovę dabarties ir ateities kartoms;

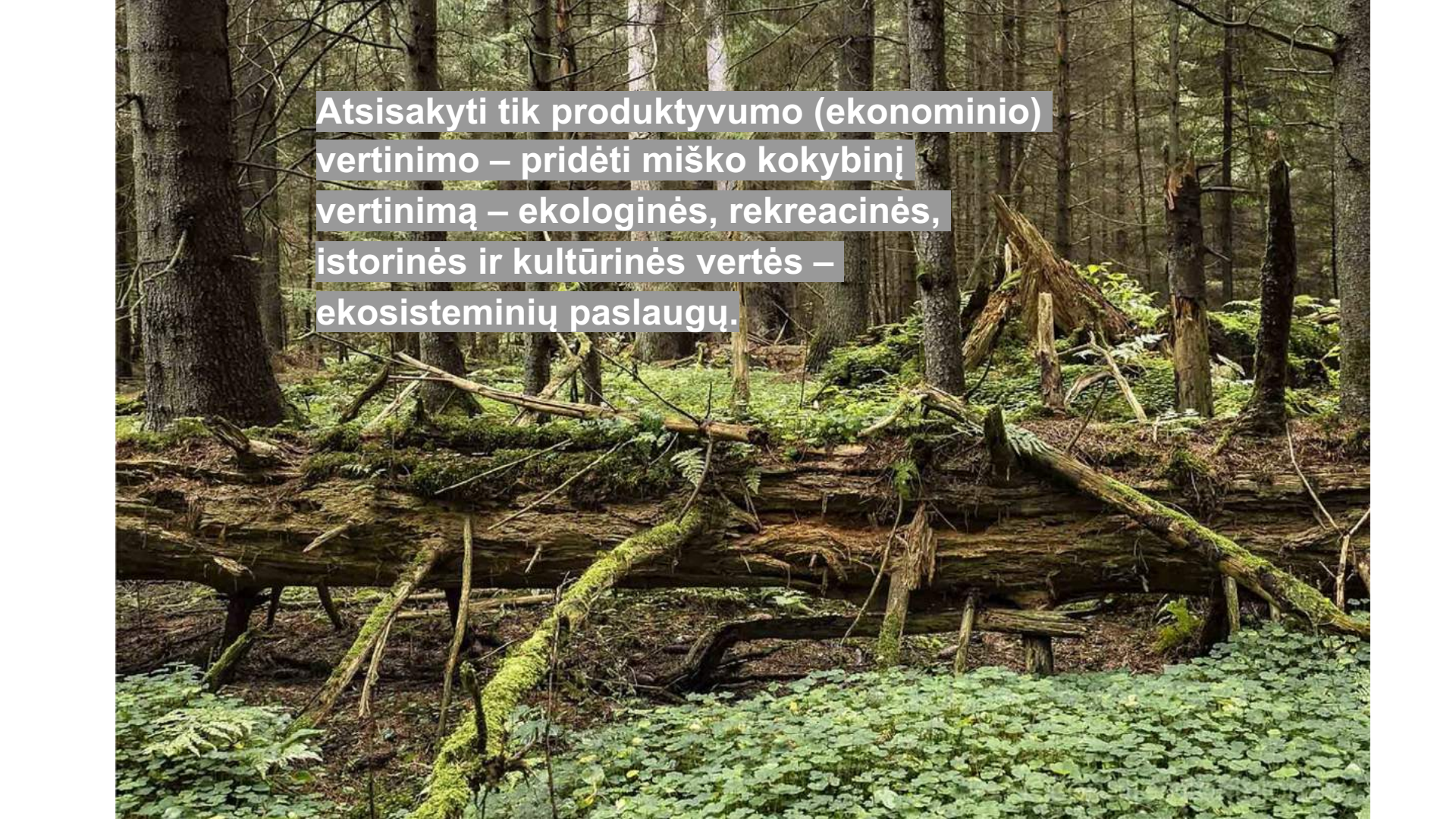
Reali brandžių miškų, įvairiarūšių miško masyvų apsauga ir galimybė miškams subręsti;

Rekreacinių miškų, poilsio ir sveikatingumo vystymas, **perėjimas į nemedieninę miškų ekonomiką;**

Tvarus ir **etiškas ūkininkavimas**, tausojanti miškininkystė **VISUOSE miškuose;**

Svarus bendruomenės balsas planavimo stadijoje ir sprendimų priėmime;

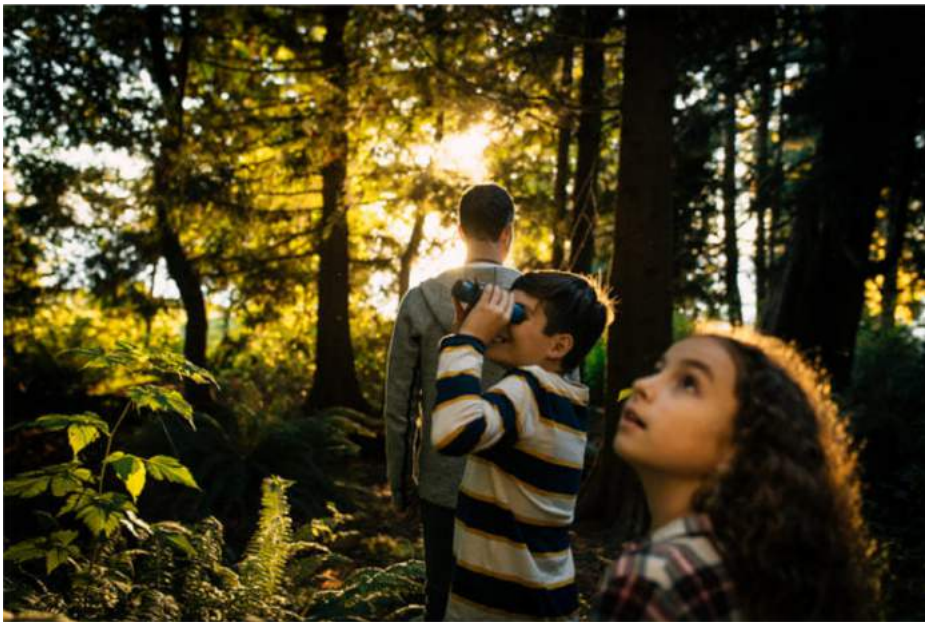
Bendruomeniniai miškai (bendruomeninis miškų valdymas); motyvaciniai mechanizmai miško savininkams

A photograph of a forest floor. In the foreground, there are several large, fallen logs covered in thick green moss. The ground is covered with a dense layer of green ferns and other low-lying plants. In the background, there are many standing trees with thin trunks, and the forest floor is covered with a layer of brown leaves and moss. The overall scene is a lush, green forest floor.

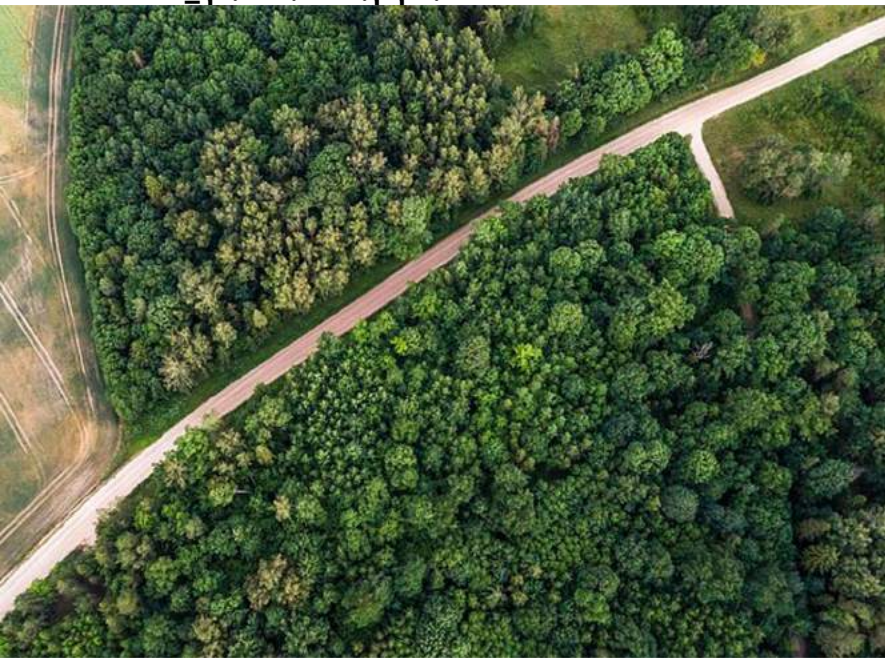
Atsisakyti tik produktyvumo (ekonominio)
vertinimo – pridėti miško kokybinį
vertinimą – ekologinės, rekreacinės,
istorinės ir kultūrinės vertės –
ekosisteminių paslaugų.

Lietuvos miškai 2050

- ❖ Lietuva - klimatui neutrali, brandžių miškų ir biologinės įvairovės sala - miškų kultūros šalis, kur miškai teikia laimę žmonėms;
- ❖ Ekologinės krizės ir klimato kaitos švelninimas bei prisitaikymas prie jos yra aukščiausias prioritetas, sveikatos ir saugumo garantas

- ❖ Išsaugotos ir praturtintos dabar egzistuojančios brandžių miškų ekosistemos ir kuriamos naujos, sujungiant miškus ir jų masyvus į vieningą gamtinį karkasą ir išplečiant Lietuvos miškingumą iki 50 proc. visos teritorijos, **tolygiai paskirstant ir subalansuojant visus interesus**, - 33 proc skiriama rekreacijai, apsauginiams miškams, 33 ekologijai ir biologinei įvairovei, 34 -

- ❖ **Išskirti apsauginiai miškai aplink gyvenvietes**, miestus ir miestelius, rekreacinius objektus, **saugomose teritorijose** - 0 proc ūkinių miškų, **vykdoma tik gamtinė - ekologinė miškininkystė**, bent **10 proc Lietuvos miškų** skirta sengirėms **išsaugoti** ir formuoti, sengirėms ir miškų masyvams suteiktos gamtos teisės (juridinio asmens statusas), ūkiniuose miškuose vykdoma **tausojanti ir etiška, gamtai draugiška miškininkystė**.

Miško ekosisteminės paslaugos

„Natura 2000“ teritorijose:

kiek kainuoja saugojimas ir
ką gauname mainais?

Miško savininkų nuostoliai
dėl aplinkosauginių ribojimų
25,0 mln. Eur
(per metus)

Miško sugeriamo CO2 vertė
36,5 mln. Eur
(per metus)

Bendra miško ekosisteminių
paslaugų vertė
76,16 mln. Eur (per metus)

❖ Miškų ūkis perorientuojamas į nemedieninę ekonomiką

Valstybė inicijuoja ir subsidijuoja miško sveikatingumo centrų, miško medicinos, rekreacinių miškų, ekoturizmo plėtojimą, įkuriama nauja agentūra nemedieninei ekonomikai ir rekreacijai vystyti, užtikrinant naujų darbo vietų, profesijų, mokslinių tyrimų bei veiklų kūrimąsi tuo būdu mažinant kaimiškųjų vietovių atskirtį nuo miestų bei sutaupant sveikatos apsaugos išlaidas.

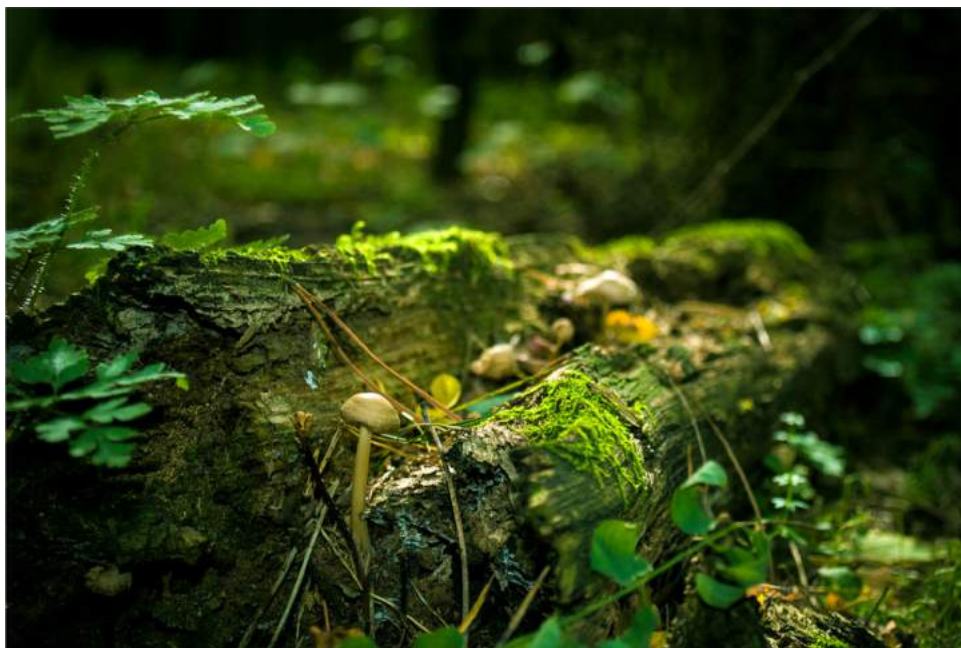
- ❖ **Sudaromos sąlygos bendruomenėms rūpintis miškais - bendruomeninių miškų modelio sukūrimas ir įgyvendinimas**

ALTERNATYVIOSIOS KLIMATO KAITOS GRUPĖS NACIONALINĖ MIŠKŲ VIZIJA

- Lietuvoje miškų laikoma tik pilnavertė, atspari, sveika ir biologine įvairove pasižyminti miškų ekosistema, atliekanti daugiafunkcinį vaidmenį.
- Ilgalaikė CO₂ sekvestracija užtikrinama didinant senų brandžių miškų plotus, gausinant anglies sąkaupas negyvoje medienoje ir miško dirvožemyje.
- Švelninant klimato kaitą bei prisitaikant prie jos mažinamos miškų kirtimo apimtys, o dėl ypač lėto miško išteklių atsinaujinimo greičio diegiamas atsinaujinančių nemedieninių žaliavų (kanapių pluošto, pelkininkystės būdu užaugintos biomasės ir t.t.) panaudojimas.
- Atsisakoma neefektyvios anglies dioksido kaupimo medienos produktuose strategijos, vietoje to ilginamas produktų tarnavimo laikas, efektyviai pritaikomi žiedinės ekonomikos principai medienos pramonėje, beveik arba pilnai uždraudžiamas žaliavinės medienos eksportas į užsienį.
- Miškotvarkos sprendimai priimami taikant skaidrumo ir daugialypiškumo principus mažinant medienos pramonės dominavimą bei užtikrinant visų suinteresuotų šalių (įskaitant plačiąją visuomenę, bendruomenes, NVO) dalyvavimą.

Nebus gražaus Žmogaus - jei nebus Gyvos Gamtos!
Lietuva Žydės, Jei Miškai Klestės!